

Haunted Weather: een oproep tot een geluidsethiek

Gepubliceerd in: *Gonzo (circus)*, nr. 66 (Leuven, 2004).

David Toop,
Haunted Weather. Music, Silence and Memory,
Serpent's Tail, Londen, 2004

Marc Schuilenburg

Er is één theorie die in wetenschappelijke kringen door niemand ter discussie wordt gesteld. Alle wetenschappers delen de conclusie van de Japanners Naoki Suda en Kanzunari Nawa dat de aarde een brommend geluid maakt. Anders gezegd, de aarde neuriet. Dat geluid is te laag om door het menselijk oor te worden gehoord. Er is bovendien geen bron of oorzaak aan te wijzen die het voortbrengt. Aan het zoemen van onze planeet liggen geen aardbevingen of nucleaire explosies ten grondslag. In *Haunted Weather*, het nieuwste boek van David Toop, wordt dit voorbeeld zijdelings genoemd. Toch laat het zien waar Toop met zijn boek heen wil. Het voorbeeld maakt duidelijk dat onze directe leefomgeving er één van geluid is.

Voortdurend zijn we in ons handelen omringd door ritmes, herrie en frequenties. Specifieker gesteld, we leven - om de woorden van R. Murray Schafer te gebruiken - in een geluidsschap. In *Haunted Weather* combineert Toop dat uitgangspunt met de vraag hoe muzikanten met de laatste technische mogelijkheden omgaan. Op welke wijze veranderen die technologieën de relatie tot ons lichaam? Om ieder misverstand te voorkomen, *Haunted Weather* gaat daarmee niet over de gevolgen van de introductie van de MP3-speler, het intellectueel copyright of de mogelijkheden muziek van het internet te downloaden. Het is nog te vroeg om over die ontwikkelingen verstandige dingen over te zeggen, vindt Toop. Bovendien blijft hij teveel een muzikant om zich met die onderwerpen in te laten. In 1975 bracht hij zijn eerste album 'New and Rediscovered Musical Instruments' uit op het Obscure label van Brian Eno. Sinds 1995 heeft hij zes soloalbums gemaakt, waaronder 'Screen Ceremonies', 'Museum of Fruit', 'Hot Pants Idol' en '37th Floor At Sunset: Music For Mondophrenetic'. Naast die albums schreef Toop verschillende boeken. *Rap Attack* (1984) en *Ocean Of Sound* (1995) zijn de bekendste. Nu is er dus *Haunted Weather*. Eerst en vooral is dat een ethisch boek. Toop doet daarin verslag van de gesprekken die hij voerde met uiteenlopende muzikanten als Christophe Charles, Akira Kurosawa, Autechre en Derek Bailey. Daaruit komt steeds het idee naar voren dat nieuwe technologieën een omgeving van creativiteit scheppen. Technieken als timestretching en sampling brengen mogelijkheden voort om geluid te transformeren en te muteren. Maar vooral blijkt dat geluid nooit objectief is. Om dat aan te tonen haalt Toop de theoreticus Michel Chion aan. Chion stelt dat stilte niet gelijk staat aan een neutrale leegheid. Stilte is juist het product van een contrast. Ze brengt een verschil aan. In dat opzicht is *Haunted Weather* ook een politiek boek. Op een erudiete manier beschrijft Toop de sonische ecologie van ons bestaan. Daarin maakt hij duidelijk dat geluiden een veelheid aan ruimten creëren. Een fraai voorbeeld zijn de gevolgen van het geluid van een pistoolschot of het klinken van een doodscreet. Die sonische uitingen zorgen ervoor dat je onmiddellijk alert bent. Ze doen je beseffen in welke situatie je terecht bent gekomen en dwingen tot een vorm van actie. Kortom, ze definiëren op een unieke wijze ruimtes en zetten je tot handelen aan. Dat is ook de inzet van Toop. Hij nodigt ons uit onze directe leefomgeving opnieuw te begrijpen door geluid als een vormgevend element te beschouwen. Als *Haunted Weather* daarom iets duidelijk maakt, is dat het feit dat luisteren niet belangrijk is. Het punt is hoe we gaan luisteren. En dat verandert na het lezen van *Haunted Weather* radicaal.

Internet:
www.davidtoop.com